

bisa
perspective.brussels

brussels instituut voor statistiek en analyse

1,2
MILJOEN
INWONERS

12%

OPRICHTINGS
GRAAD
VAN ONDERNEMINGEN

32 000

BEZOEKERS OP
WWW.BISA.BRUSSELS

1ste

WETENSCHAPPELIJKE
RAAD VAN HET BISA

JAARVERSLAG VAN HET BISA 2017

bisa
perspective.brussels

brussels instituut voor statistiek en analyse

1,2
MILJOEN
INWONERS

12%

OPRICHTINGS
GRAAD
VAN ONDERNEMINGEN

32 000

BEZOEKERS OP
WWW.BISA.BRUSSELS

1ste

WETENSCHAPPELIJKE
RAAD VAN HET BISA

JAARVERSLAG VAN HET BISA 2017

REALISATIETEAM

Auteurs

Lorenz HAVERANS en Line JUSSIANT

Leescomité

Sabrina CIPRIANO, Xavier DEHAIBE, Aynah GANGJI en Astrid ROMAIN

Directie van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA)

Astrid ROMAIN

COVER

Concerto - Communication Agency

Foto: © Eric OSTERMANN

OPMAAK EN DRUK

Bietlot Imprimerie

VERTALING

Vertaald van het Frans naar het Nederlands door Brussels Translation

Herlezing: Lorenz HAVERANS

Verantwoordelijke uitgever

Astrid ROMAIN, Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA)

Voor meer informatie

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse

bisa@perspective.brussels - www.bisa.brussels

Wettelijk depot: IRIS Uitgaven - D/2018/6374/276

© Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse

Reproductie toegestaan mits bronvermelding

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	7
1. Markante feiten en cijfers van 2017	9
2. Het BISA: wie zijn we?	13
2.1 Het team.....	15
2.2 Het budget.....	15
3. Het BISA: de opdrachten.....	17
3.1 Het BISA is het referentiecentrum voor de Brusselse statistieken.....	18
3.2 Het BISA analyseert de Brusselse sociaal-economische uitdagingen	21
3.3 Het BISA evalueert het overheidsbeleid	23
3.4 Het BISA verspreidt zijn kennis over het Brussels Gewest.....	25
3.5 Het BISA neemt deel aan het beheer van het Belgisch statistisch systeem	28
3.6 Het BISA adviseert de Brusselse instellingen	31
4. Bijlagen	33
Bijlage 1: Personeelsstatistieken.....	34
Bijlage 2: Rapport over de beveiliging van de gegevens.....	35
Bijlage 3: Lijst van de werkgroepen waaraan het BISA in 2017 deelnam	36
Bijlage 4: Lijst van de leden van het Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse (GTCS) per 31 december 2017	37
Bijlage 5: Activiteitenverslag 2017 van de Wetenschappelijke Raad van het BISA	38

VOORWOORD

2017 was het jaar waarin het BISA en de andere directies van perspective.brussels de banden nauwer hebben aangehaald en waarin de vele veranderingen binnen het Instituut zijn voltooid. Zo vond in mei de eerste vergadering van het Wetenschappelijk Comité van het BISA plaats. Dit Comité, samengesteld uit leden van de academische wereld, versterkt de kwaliteit van het wetenschappelijk werk van het Instituut.

Een van de opvallende initiatieven in 2017 was het colloquium “Perspectieven in Brussel: anticiperen om beter te besturen”, dat het BISA in samenwerking met Brussels Studies Institute in maart had georganiseerd. Daaruit blijkt hoe belangrijk een instrument voor economische projecties zoals het HERMREG-model wel is om te anticiperen op de evolutie van de verschillende onderdelen van de economische activiteit. Het onderstreept ook hoe nuttig partnerschappen wel zijn. Het BISA ontwikkelt dit instrument immers in samenwerking met het Federaal Planbureau en met de andere gewestelijke statistische autoriteiten.

In juli werd Cahier van het BISA nr. 7, rond de projecties van de schoolpopulaties naar het jaar 2025 toe, gepubliceerd. Op basis daarvan kunnen de overheden hun acties inzake schoolinfrastructuur plannen.

Tegelijk heeft het BISA ook verder werk gemaakt van statistieken en socio-economische analyses. Zo heeft het Instituut meer dan 500 statistische tabellen online gezet om een objectief cijferbeeld van het Gewest te geven.

Het BISA heeft ook zo'n 10 publicaties over demografie, innovatie, economische activiteit, onderwijs, ... uitgebracht, waaronder de Mini-Bru 2017 bijvoorbeeld, met daarin de kerncijfers van het Gewest en ook 5 Focussen van het BISA.

Het jaar werd afgesloten met een evaluatie van de gevolgen van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie (VSCB) op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

We danken het voltallige BISA-personeel, dat alle in dit jaarverslag opgesomde verwezenlijkingen mogelijk heeft gemaakt, voor zijn dagelijkse inzet.

Veel leesplezier!

Astrid ROMAIN

Directrice van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA)

Christophe SOIL

Directeur-generaal van perspective.brussels

1

MARKANTE FEITEN EN CIJFERS VAN 2017

2017 was het jaar waarin institutionele veranderingen concreet vorm kregen: het eerste Geïntegreerd Statistisch Programma van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek werd geïmplementeerd, de Wetenschappelijke Raad van het BISA schoot uit de startblokken, ... Nieuwe statistieken, onder meer rond het thema onderwijs, zagen het licht en de media besteedden ruim aandacht aan de tien gepubliceerde analyses, die het Brusselse debat hebben gevoed.

Cijfers

568 gepubliceerde statistische tabellen

606 vragen ontvangen via bisa.brussels

Meer dan 100 keer geciteerd in de media

Sociale netwerken (31/12/2017)

221 volgers

182 volgers

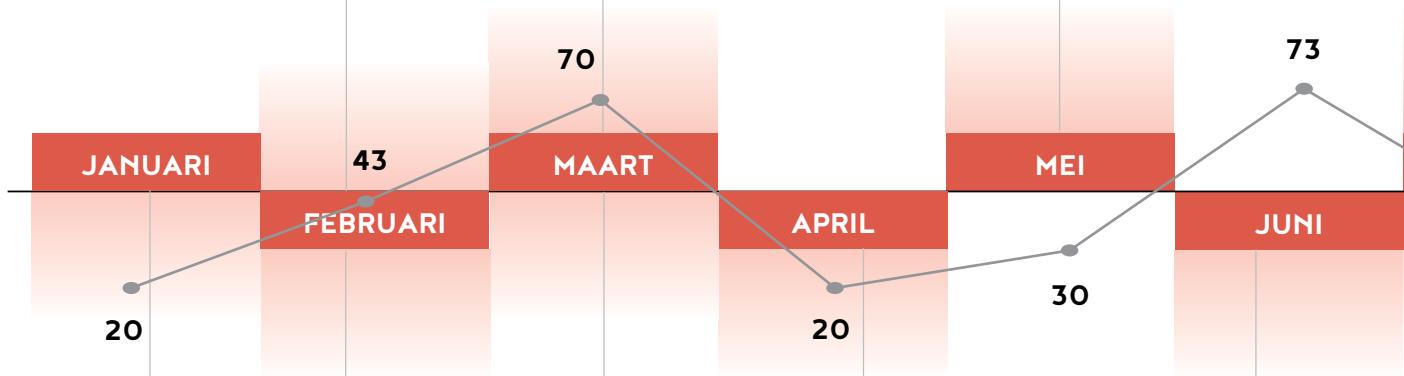

424 volgers

10 uitgegeven publicaties

AANTAL GEPUBLICEERDE STATISTIEKEN

■ **Focus van het BISA nr.17**
Welke zijn de innovatieve ondernemingen in Brussel en hoe innoveren ze?

■ **Colloquium “Perspectieven in Brussel: anticiperen om beter te besturen?”**
Colloquium gezamenlijk georganiseerd door het BSI en het BISA.

■ **1ste Wetenschappelijke Raad van het BISA**
Na de benoeming van zijn leden door de Brusselse Regering vond de eerste Wetenschappelijke Raad van het BISA plaats in mei.

■ **Mini-Bru 2017**

■ **1ste geïntegreerde programma van het IIS** De statistische autoriteiten bepalen de eerste projecten die gezamenlijk worden uitgevoerd.

■ **Focus van het BISA nr.18**
Brussel in 10 cijfers

■ **Focus van het BISA nr.19**
De diensten als vaste waarde van de Brusselse uitvoer

■ **Nieuwe statistieken**
over het opleidingsniveau van de bevolking. Deze zijn beschikbaar voor de jaren 2000, 2005, 2010 en 2015.

■ **Cahier van het BISA nr.7**
Projecties voor de Brusselse schoolbevolking tegen 2025

■ **1ste statistische uitgave**

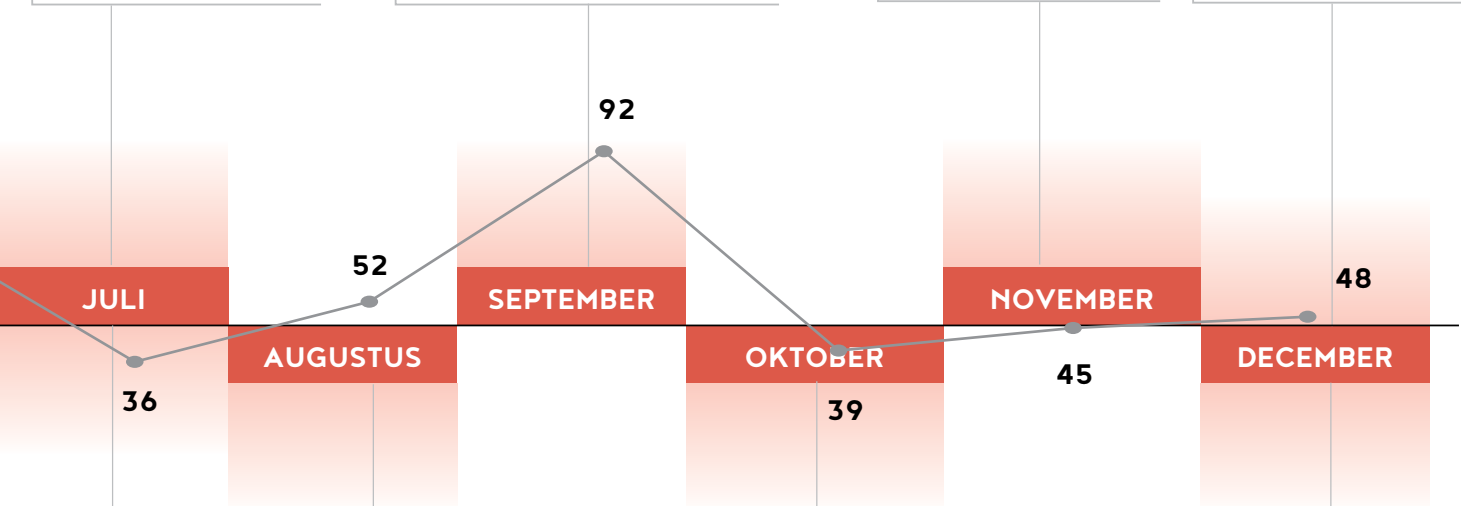
In het thema “Inkomens en uitgaven van de huishoudens” presenteren nieuwe tabellen de gegevens die het Instituut voor de Nationale Rekeningen in samenwerking met de regio’s heeft opgesteld over de regionale verdeling van de consumptieve bestedingen, de uitbreiding van de rekeningen van huishoudens en hun spaarquote.

■ **Focus van het BISA nr.21**
Chinezen, Indiërs en Japanners in Brussel

■ **Gecentraliseerde verwerking van gegeven**

Het productieproces van de statistieken gebeurt via een gecentraliseerde server.

■ **Focus van het BISA nr.20**
Belgen en vreemdelingen in het Brussels Gewest, van bij hun geboorte tot de dag van vandaag

■ **Algemene Toelichting van de Begroting**
Zoals elk jaar heeft het BISA het economisch rapport van de Algemene Toelichting van de Begroting opgesteld. Deze contextuele analyse presenteert de economische, sociale en ecologische uitdagen van het Gewest om zo het parlementair debat rond de gewestelijke begroting te voeden.

■ **Evaluatieverslag**
over de effecten van het Europees Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur op het BHG en de GGC.

■ **Regionale economische vooruitzichten 2017-2022**

2

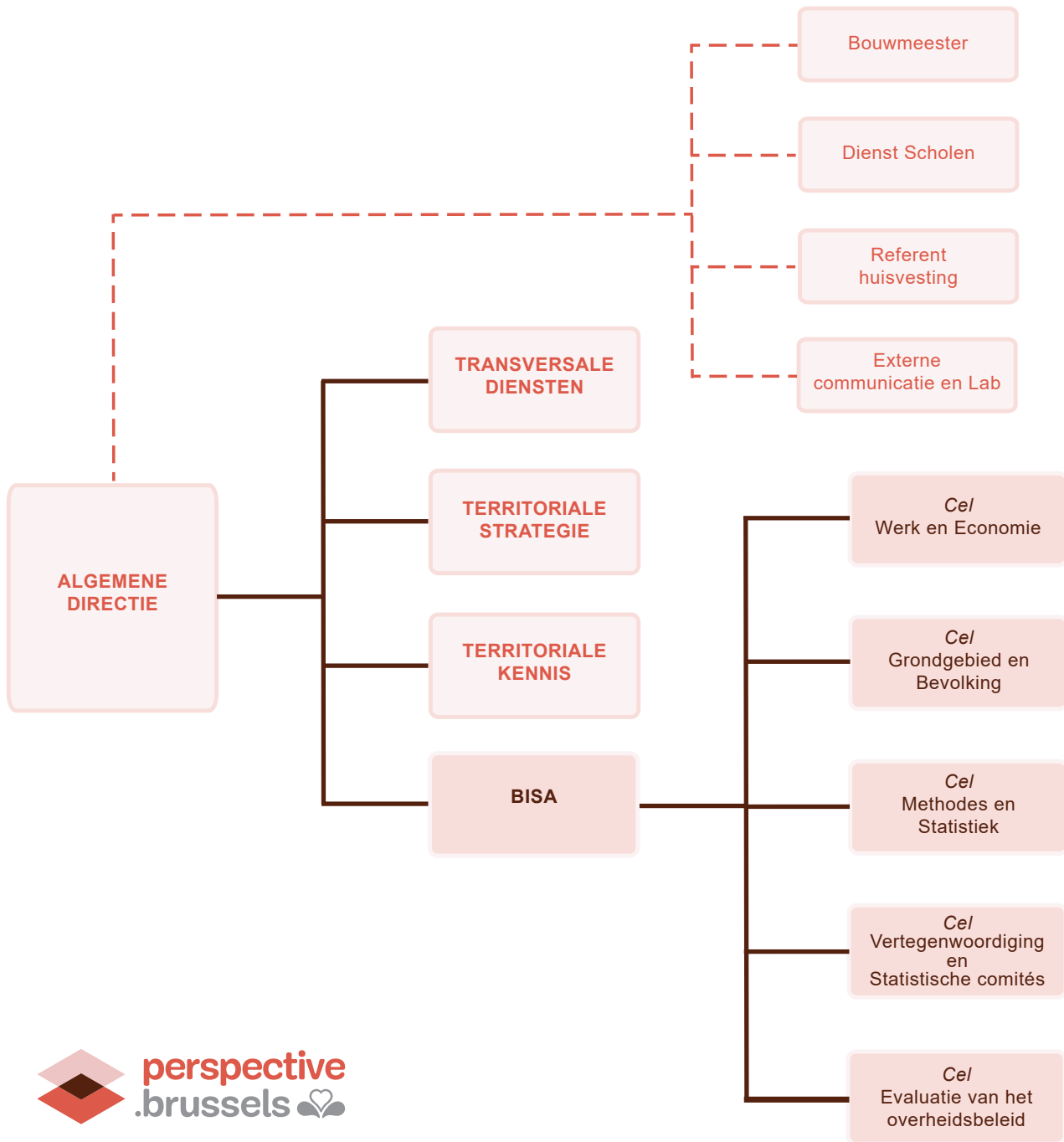

HET BISA: WIE ZIJN WE?

Het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) centraliseert en coördineert de activiteiten van statistische aard van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het voert ook sociaal-economische analyses uit en evalueert het overheidsbeleid.

Sinds 1 januari 2016 is het BISA betrokken bij het beheer van het Belgisch statistisch systeem binnen het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS) en het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR).

2.1 Het team

Het BISA is ondergebracht in het Brussels Planningsbureau, perspective.brussels genoemd en instelling van openbaar nut van type A. Als gewestelijk expertisecentrum neemt perspective.brussels initiatieven inzake de ontwikkelingsstrategie van het Brussels grondgebied.

Om haar verschillende opdrachten te kunnen uitvoeren is perspective.brussels opgedeeld in vier afdelingen:

- het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA),
- Territoriale Kennis,
- Territoriale Strategie,
- Transversale diensten.

Onder de Algemene directie van perspective.brussels vallen ook het team van de Bouwmeester maître architecte (BMA), de Dienst Scholen, de Huisvestingsreferent evenals de dienst externe communicatie en het Labcom.

Op 31 december 2017 bestaat het multidisciplinaire team van het BISA uit 23 personen met uiteenlopende profielen¹: economen, statistici, geografen, bio-ingenieurs, demografen, psychologen, sociologen, stedenbouwkundigen, enz.

Het BISA is opgebouwd uit vijf cellen onder leiding van Astrid ROMAIN:

- twee thematische cellen, “Werk en Economie” en “Grondgebied en Bevolking”;
- een cel “Evaluatie van het overheidsbeleid”;
- twee transversale cellen, “Methoden en Statistieken” en “Vertegenwoordiging en Statistische Comités”.

De statistische gegevens en sociaal-economische analyses worden binnen de twee thematische cellen op geïntegreerde wijze beheerd. Zo is er steeds een verband tussen de verzameling en de verwerking van de gegevens en de daaruit voortvloeiende interpretaties. Dankzij de grondige kennis van de door de statistieken geboden mogelijkheden en limieten kunnen analyses dus aanzienlijk sneller worden uitgevoerd. Omgekeerd hebben we met de uitgevoerde analyses een goed beeld van de verbeteringen die op het moment van het verzamelen en verwerken van de gegevens moeten worden aangebracht.

Bovendien mocht het BISA in 2017 twee stagiaires verwelkomen:

- een Amerikaanse stagiaire in het kader van een partnerschap met Internships in Francophone Europe (IFE);
- en een ULB-stagiaire (master in de geografie). Haar stage mondde uit in de publicatie van Focus nr. 21 van het BISA “Chinezen, Indiërs en Japanners in het Brussels Gewest”.

2.2 Het budget

In 2017 bedroegen de aan het BISA toegekende aangepaste begrotingskredieten 2 064 000 euro aan vastleggingen en 1 519 000 euro aan vereffeningen. Ze zijn bestemd om de ontwikkeling van statistieken en analyses door het BISA te financieren.

De logistieke, loon- en informaticakosten zijn opgenomen in de beheerbegroting van perspective.brussels.

Hieronder een overzicht van de budgettaire middelen voor werkingsjaar 2017 van het BISA.

2017	Begrotingsmid- delen vereffening [€]	Begrotingsmid- delen vastlegging [€]
Oorspronkelijk budget	1 744 000	2 289 000
Aangepast budget	1 519 000	2 064 000

1 Meer informatie over de human resources in bijlage 1.

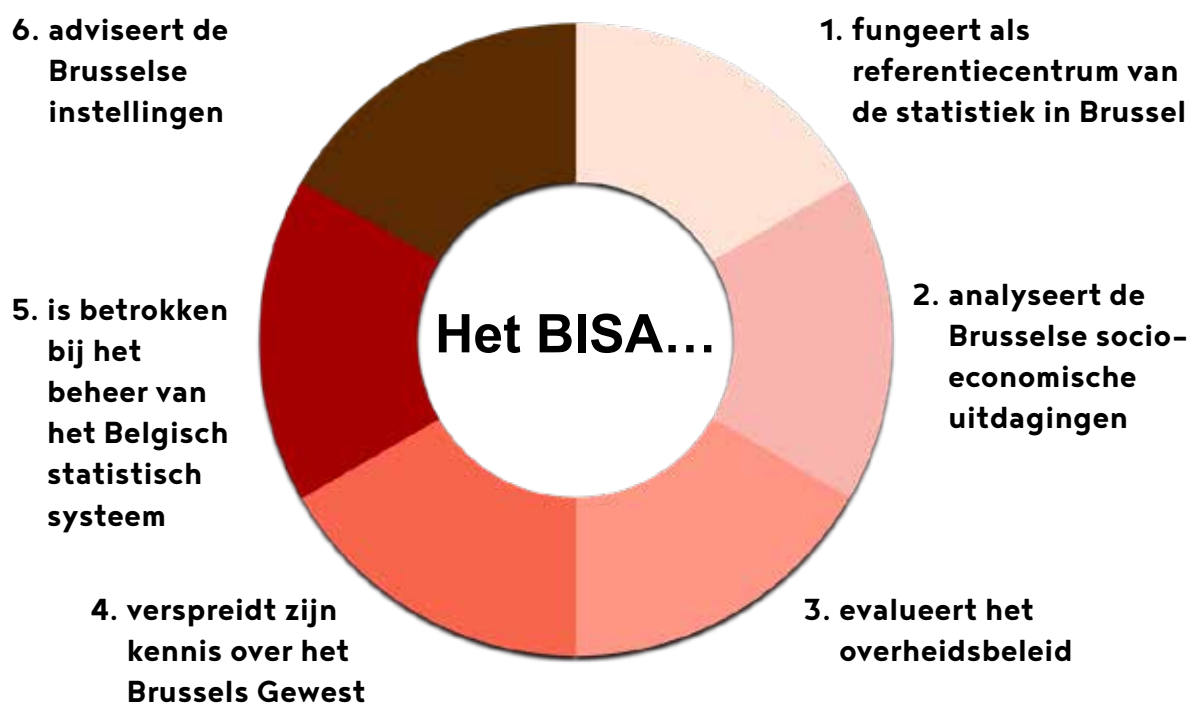
3

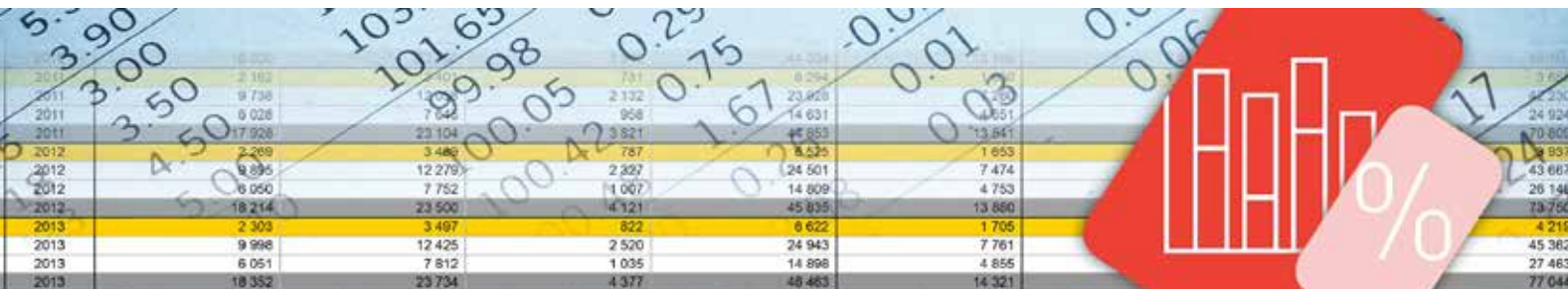

HET BISA: DE OPRACHTEN

De zes missies van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) zijn:

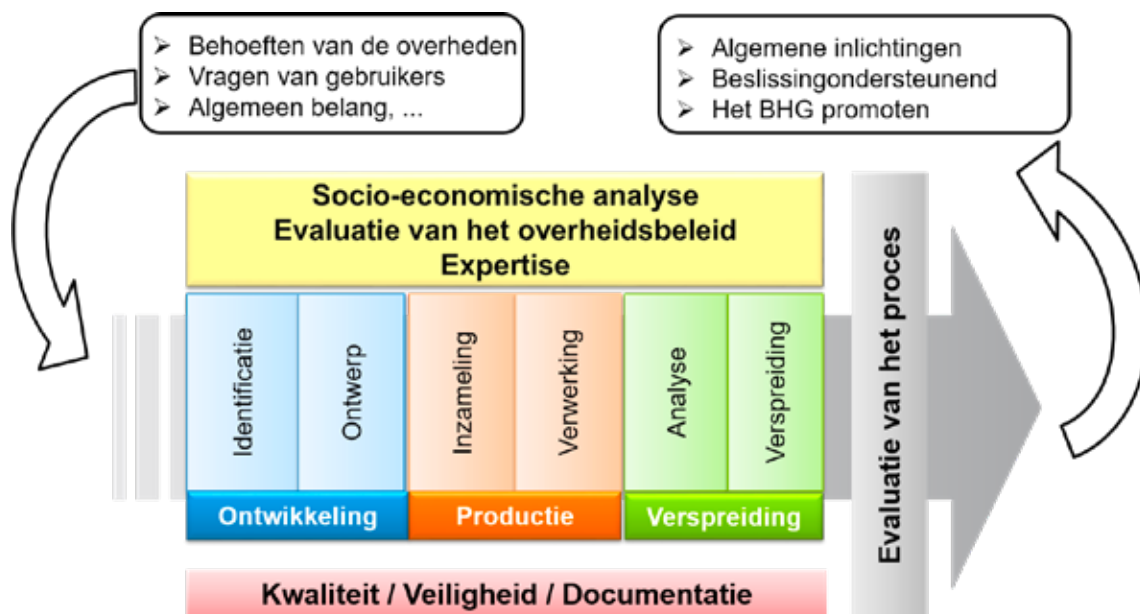
3.1 Het BISA is het referentiecentrum voor de Brusselse statistieken

Als referentiecentrum van de statistiek heeft het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) als opdracht om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te voorzien van een systeem van seriële kwantitatieve gegevens. Concreet betekent dit de ontwikkeling, productie en verspreiding van openbare statistieken over het Brussels Gewest.

Voordat de statistieken uiteindelijk op de website van het BISA terechtkomen, zijn er drie opeenvolgende fasen doorlopen:

- Eerst en vooral is er de **ontwikkelingsfase** waarin de statistische noden van Brussel worden afgebakend en de beschikbare gegevensbronnen om die noden te lenigen worden aangewezen. Die fase omvat ook het voorbereidende methodologische werk (definiëren van concepten, methodes voor vergaren en verwerken, ...).
- De tweede of de **productiefase** betreft de vergaring en verwerking van de gegevens om conform de Praktijkcode voor Europese statistieken te komen tot officiële statistieken².
- Tot slot is er de **verspreidingsfase** die de statistiek analyseert en documenteert om er een correcte interpretatie van te geven wanneer die online gaat.

2 <https://statbel.fgov.be/nl/over-statbel/kwaliteit/europese-praktijkcode>

In 2017 richtte het BISA zijn aandacht heel specifiek op de **fase waarin de statistische noden van Brussel worden geïdentificeerd**. Het Instituut legde zich toe op de ontwikkeling van een tool voor het vergaren en verwerken van de Brusselse statistische noden geformuleerd door hun gebruikers.

Net als ieder jaar werkte het BISA ook de **gewestelijke inventaris van de statistiek** die alle leveranciers van Brusselse statistieken inventariseert bij. Dat gebeurt in nauw overleg met het Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse (GTCS)³. Het betreft een inventaris, in de vorm van informatieve fiches, van de verschillende producenten van statistieken en van de geproduceerde statistieken. Die producenten kunnen zowel Brusselse, federale of gemeenschapsinstellingen zijn. In 2017 werd deze inventaris aangevuld met 20 nieuwe “producentenfiches” en 64 nieuwe “statistische” fiches.

Daarnaast ondernam het BISA in 2017 ook een **reeks oriënterende werkzaamheden om nieuwe statistieken te ontwikkelen**:

- de ontwikkeling van een methodologie om terugkerende en precieze statistieken over de internationale tewerkstelling te produceren. Op basis daarvan voerde het BISA, in samenwerking met het HIVA, een eerste telling uit van de internationale tewerkstelling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest per 31 december 2016. Eens die gegevens verwerkt zullen we vanaf 2018 beschikken over betrouwbare statistische

gegevens over de internationale tewerkstelling in het BHG;

- de koppeling van de database van het Rijksregister over de bevolkingsstatistieken met die van de fiscale inkomens om het socio-economisch profiel van de gezinnen beter te begrijpen;
- de analyse van de gegevensbronnen om uiteindelijk studierichtingen aan de statistieken van het hoger en universitair onderwijs te kunnen toevoegen;
- de ontwikkeling van indicatoren over schooluitval.

Het BISA werkte ook verder samen met de **andere federale en regionale instellingen voor statistiek** om voor het hele grondgebied coherente statistieken te kunnen aanmaken, meer bepaald in het kader van het geïntegreerd statistisch programma van het IIS⁴.

Ook zette het BISA zijn samenwerking verder met de Nationale Bank van België (NBB) en met de twee andere gewesten om de regionale economische statistieken te verbeteren. Verder kreeg de ontwikkeling van statistieken rond de gewestelijke in- en uitvoer van goederen en diensten in 2017 specifiek aandacht. Bedoeling is om die niet alleen sneller, maar ook uitgesplitst volgens partnerlanden beschikbaar te stellen.

De samenwerking tussen de drie gewesten en de RSZ voor de ontwikkeling van statistisch materiaal over de stromen op de arbeidsmarkt werd voor drie jaar verlengd (project Dynam-Reg).

Dynam-Reg is een project dat de regionale dynamiek van de Belgische arbeidsmarkt in beeld brengt. Doel is de integratie van de vestigingsplaatsinformatie van de ondernemingen in het geheel van gegevens gegenereerd door het Dynam-project. Dankzij Dynam-Reg kunnen we niet alleen een overzicht bieden van het aantal banen in elk van de drie gewesten, maar ook de onderliggende dynamiek van die cijfers aan het oppervlak brengen: de bruto-toename van tewerkstelling, het aantal in- en uitdiensttredingen binnen de vestigingen van elk Gewest en de bewegingen binnen bedrijven die in meerdere regio's actief zijn.

Het project wordt gecoördineerd door de RSZ en HIVA-KU Leuven. Het kan rekenen op de steun van het BISA, het Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique (IWEPS) en van het Departement WSE (Werk en Sociale Economie) van de Vlaamse overheid.

3 Voor meer informatie over het GTCS verwijzen we u naar deel 3.5 “Het BISA neemt deel aan het beheer van het Belgisch statistisch systeem”, p. 28

4 Meer informatie over het geïntegreerd statistisch programma van het IIS treft u aan onder deel 3.5 “Het BISA neemt deel aan het beheer van het Belgisch statistisch systeem”, p. 28

Een andere manier om de buitenlandse aanwezigheid te meten: de nationaliteit bij de geboorte

De omvang van de buitenlandse bevolking woonachtig in Brussel wordt gemeten aan de huidige nationaliteit. Deze statistiek geeft slechts een deel van de realiteit weer en is niet goed bruikbaar in de doelstellingen van bepaalde initiatieven die meer in het bijzonder verband houden met de strijd tegen discriminatie. Daarom bepaalde het BISA in 2017 voor elk individu de eerste nationaliteit die in het Rijksregister werd geregistreerd. Die is in nagenoeg alle gevallen identiek aan de nationaliteit bij de geboorte.

Die nieuwe statistiek laat toe om een beter beeld te krijgen van de buitenlandse aanwezigheid in het Brussels Gewest. De vergelijking tussen de nationaliteit bij de geboorte en de huidige nationaliteit toont aan dat een op de vijf Brusselaars de Belgische nationaliteit na geboorte verwierf.

In 2017 vergaarde, verwerkte en verspreidde het BISA meer dan **500 statistieken van een honderdtal verschillende** leveranciers van federale, regionale, gemeenschappelijke en gemeentelijke instanties. De gegevensportefeuille werd verder uitgebreid met de verspreiding van **nieuwe statistieken** over uiteenlopende onderwerpen zoals:

- het opleidingsniveau van de bevolking;
- de projecties van de schoolbevolking;
- de regionale verdeling van de consumptie-uitgaven van de gezinnen;
- de nationaliteit bij de geboorte.

Afhankelijk van de beschikbaarheid van de gegevens worden deze statistieken conform de ordonnantie van 29 maart 2012 betreffende het gender, opgesplitst naar geslacht.

In het kader van het Gewestelijk Plan Gender dat de genderdimensie in het volledige gewestelijk beleid wil integreren, verbond het BISA zich er overigens toe om de Brusselse overheidsinstellingen die statistieken rond het thema ruimtelijke ordening produceren te sensibiliseren om het begrip gender in hun productieprocessen op te nemen.

Om een correcte interpretatie van de verspreide statistieken te garanderen, publiceert het Instituut methodologieën die de berekeningsmethode van de statistiek en haar limieten beschrijven. De methodologieën van volgende thematieken werden, onder andere, in 2017 herzien:

- Toerisme en Cultuur;
- Inkomsten en uitgaven van de gezinnen;
- Ruimtelijke ordening en Vastgoed;
- Mobiliteit en Transport.

3.2 Het BISA analyseert de Brusselse sociaal-economische uitdagingen

Het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) voert sociaal-economische analyses uit over uiteenlopende onderwerpen om de Brusselse realiteit beter te begrijpen. De gegevens worden vooraf via verschillende statistische modellen of tools verwerkt om de analyse te onderbouwen.

De door het BISA ontwikkelde statistische modellen en tools

2017 is het jaar waarin de eerste fase van het **Datawarehouse**-project (gegevensopslagplaats) werd afgerond. Bedoeling van deze **tool** is om de gegevens te centraliseren waarmee de door het BISA verspreide statistieken worden gemaakt. Vandaag is bij het BISA een systeem operationeel dat de voor het aanmaken van statistieken vereiste gegevens centraliseert.

Net als voor de productie van statistieken werkt het BISA voor de ontwikkeling van **modellen** samen met meerdere federale en regionale partners. Zo ontwikkelt het BISA inmiddels al een tiental jaar een model van macro-economische projecties, dat de naam **HERMREG** kreeg en de impact analyseert van het regionale economische beleid. In 2017 boekte het team vooral vooruitgang met de modules, productie, overheidsconsumptie, consumptie van de gezinnen, arbeidsmarkt en geregionaliseerde Belgische buitenlandse handel.

Het BISA zelf creëerde in 2017 een **projectiemodel van de schoolbevolking**. Dat blikte vooruit op de schoolpopulatie in 2025 binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgens de gemeente waar ze wonen.

De analyses van het BISA

Het BISA voerde in 2017 **meerdere analyses** uit. Na de bevolkingsprojecties op gemeentelijk vlak van 2016, boog het BISA zich op basis van het ontwikkelde model over de projecties voor de **Brusselse schoolbevolking** tegen 2025. De resultaten van die projectie werden geanalyseerd, volgens gemeenschap (Fédération Wallonie-Bruxelles, Vlaamse Gemeenschap), schoolniveau (kleuter, lager, secundair) en onderwijstype (gewoon of gespecialiseerd onderwijs).

Anderzijds onderzocht het BISA ook de buitenlandse aanwezigheid in Brussel vanuit een vernieuwend oogpunt, namelijk door de **nationaliteit bij de geboorte** van de Brusselaars te meten en die met hun huidige nationaliteit te vergelijken. Ook de Chinese, Indiase en Japanse populatie die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest woont, werd onder de loep genomen.

Onderzoek, Ontwikkeling (O&O) en innovatie, en de economische activiteit in het Brussels Gewest werden op verschillende vlakken geanalyseerd. Het BISA en Innoviris onderzochten de werkgelegenheid binnen de sector O&O. Die samenwerking tussen het BISA en Innoviris leverde ook de publicatie op van een tweede analyse van de kenmerken van Brusselse innoverende ondernemingen. De publicatie van de nieuwe gewestelijke statistieken over buitenlandse handel liet toe om de uitvoer van goederen en diensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest grondiger te bestuderen. De specifieke kenmerken daarvan werden getoetst aan die van de andere Belgische gewesten.

Tot slot lanceerde het BISA ook een denkoefening rond de pertinente sleutelindicatoren om inzicht te krijgen in de gemeentelijke realiteit.

De **analyse** is een methode om een complex fenomeen te ontleden in eenvoudige elementen om het beter te begrijpen. Ze heeft verschillende benaderingen:

- structureel, als ze de nadruk wil leggen op de basismechanismen van een fenomeen (bijvoorbeeld werkloosheid);
- conjunctureel, als ze integendeel de door een tijdelijke situatie getroffen elementen belicht;
- ruimtelijk, wanneer ze de geografische verbanden van een fenomeen wil aantonen;
- temporeel, wanneer ze de evolutie in de tijd van een fenomeen en de drijvende krachten ervan duidelijk wil maken;
- beschrijvend, wanneer ze een directe interpretatie van een fenomeen als doel heeft;
- toekomstgericht, wanneer ze de determinanten van de temporele evolutie van een fenomeen wil belichten, de toekomst van die determinanten wil voorspellen, de eventuele variatie van hun bijdrage aan de toekomst en het verschijnen van andere;
- longitudinaal wanneer ze het traject van een individu of een groep individuen in de tijd volgt;
- kwantitatief, wanneer ze kwantitatieve methoden toepast, dus de methoden ontwikkeld voor de verwerking van meetbare variabelen.

De sociaal-economische contexten en contextuele boordtabellen

Naast deze thematische analyses ontwikkelt het BISA ook boordtabellen van contextuele indicatoren en schetst het Instituut ook sociaal-economische contexten voor verschillende Brusselse instellingen. In 2017 maakte het BISA de coördinerende instellingen de volgende contextuele boordtabellen van de beleidslijnen over:

- het *Sociaal-economisch panorama van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* - deze tool omvat een vijftigtal indicatoren om een globaal beeld te schetsen van het Gewest volgens de drie pijlers van duurzame ontwikkeling;
- de *Contextuele boordtabel van Strategie 2025*: die bevat meer dan zestig verschillende indicatoren (demografie, arbeidsmarkt, ondernemingen, onderwijs);
- de *Statistische indicatoren van het Brussels Plan Jongerengarantie* (in samenwerking met het Observatorium voor de werkgelegenheid en vorming van Actiris);
- de *Contextuele boordtabel van het OP 2014-2020 van het EFRO-programma*.

En net als de vorige jaren schetste het BISA ook de sociaal-economische context van de Algemene Toelichting over de Begroting en het hoofdstuk Impactcontext van het Verslag over de financiële toestand van de Brusselse gemeenten. Het Instituut nam ook deel aan de jaarlijkse evaluatie van het Tweejaarlijks Plan gelijke kansen en diversiteit.

Het voornaamste doel van deze boordtabellen en contextuele analyses is om de Brusselse instellingen te helpen hun overheidsbeleid te contextualiseren.

3.3 Het BISA evalueert het overheidsbeleid

Het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) maakt evaluaties van overheidsbeleid conform de opdrachten die de Brusselse Hoofdstedelijke Regering aan dit instituut toevertrouwt of waarmee het krachtens een ordonnantie is belast. Het instituut beschouwt dergelijke evaluaties als constructieve instrumenten die helpen bij de besluitvorming en het voor de Regering en diverse openbare instellingen mogelijk maken het gevoerde beleid te verbeteren.

In het kader van deze opdracht evalueert het BISA het overheidsbeleid van de Brusselse overheden en biedt het methodologische ondersteuning aan de andere Brusselse instanties die zelf ook overheidsbeleid evalueren of dergelijke evaluaties coördineren. Deze ondersteuning kan verschillende vormen aannemen:

- deelnemen aan begeleidingscomités;
- methodologische adviezen verlenen;
- methodologische publicaties verspreiden.

Aldus draagt het BISA bij tot de ontwikkeling van het evaluatiebeleid in het Brussels Gewest.

In 2017 evalueerde het BISA de gevolgen van het **Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie** (VSCB) voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), overeenkomstig de ordonnanties⁵ tot bekrachtiging van het samenwerkingsakkoord van 29 november 2013.

In het kader van deze evaluatie werden de gevolgen geanalyseerd van de uitvoering van het begrotingsluik en de coördinatie van het overheidsbeleid zoals voorzien door het VSCB voor de periode 2014-2017. Deze kwalitatieve analyse steunde op de percepties van de institutionele actoren die betrokken zijn bij de toepassing van het VSCB, op het niveau van zowel het Brussels Gewest als de GGC. Het rapport van deze evaluatie werd voltooid in 2017 en is in 2018 ingediend bij het Brussels Parlement en de verenigde vergadering van de GGC.

In 2017 is het BISA verdergegaan met de uitvoering van de opdracht tot **evaluatie van de Strategie 2025 voor Brussel**, die tot doel heeft de Brusselse economie nieuw leven in te blazen. Concreet gaf de Regering aan het BISA de opdracht drie specifieke thema's van deze strategie te evalueren tegen het einde van de legislatuur (2014-2019) teneinde de resultaten op kwantitatieve wijze te evalueren bij de doelgroepen.

5 Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 20 december 2013 en Ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 20 december 2013, beide betreffende de goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord van 29 november 2013 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, § 1, van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie en houdende goedkeuring van gewestelijke op begrotingsgebied geldende bepalingen, die aangepast zijn aan sommige bepalingen van voornoemd Akkoord.

Deze drie evaluatiethema's zijn:

1. evaluatie van de gevolgen voor de doelgroepen van de financieringsinstrumenten bestemd voor de ondernemingen, of het nu gaat om hervormingen van de steun voor de bedrijven vanwege de overheid of om de vlottere toegang tot financieel kapitaal;
2. evaluatie van de acties van de Strategie 2025 die de kans bieden een eerste beroepservaring te verwerven (meer bepaald via een bedrijfsstage, een inschakelingscontract of een startbaanovereenkomst);
3. evaluatie van de acties zoals voorgesteld door de instellingen voor ondersteuning en begeleiding van de bedrijven in het kader van de Strategie 2025 (rationalisatie en centralisatie van de gewestelijke instrumenten inzake steun voor de bedrijven).

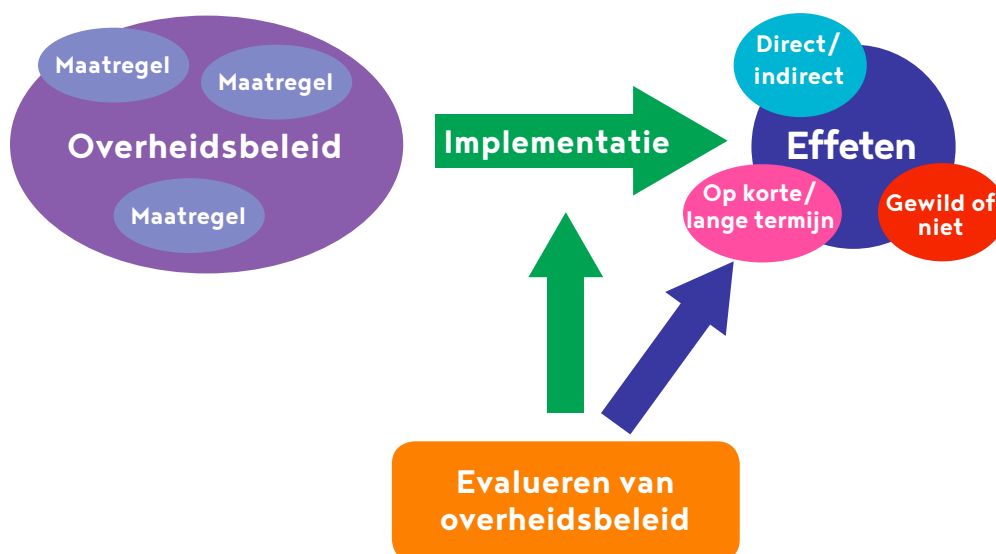
Wat betreft de **evaluatie van de financieringsinstrumenten voor de bedrijven** voert het BISA zijn werkzaamheden uit in samenwerking met het onderzoekscentrum Spiral van de universiteit in Luik (Université de Liège). Het evaluatiegebied werd afgebakend. Het heeft betrekking op de financieringsmechanismen voor de bedrijven in verband waarmee hervormingen zijn gepland in het kader van de Strategie 2025, te weten:

- steun voor de economische expansie;
- steun voor de bevordering van de buitenlandse handel;
- de instrumenten voor financiering en toegang tot kapitaal;
- de steun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie.

Er wordt een studie overwogen over de kwantificeerbare gevolgen voor de doelgroepen van de instrumenten die werden ontwikkeld voorafgaand aan de hervormingen waarin de Strategie 2025 voorziet (en die eind 2017 nog steeds van kracht zijn). De acties van de Strategie 2025 zullen ten vroegste in de loop van 2018 in werking treden.

In verband met de **evaluatie van de acties die toelaten een eerste beroepservaring te verwerven** ondertekende het BISA in september 2017 een samenwerkingsovereenkomst met het Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid en de Opleiding (BOWO) van Actiris en met het Federaal Planbureau. Naar aanleiding van deze overeenkomst worden de evaluatiewerkzaamheden uitgevoerd door het Federaal Planbureau, dat een deskundigheid heeft opgebouwd in de analyse van de micro-gegevens van de werkzoekenden. De werkzaamheden worden gecoördineerd door het BISA en het BOWO.

Tot slot werd de **evaluatie van de acties tot ondersteuning en begeleiding van de bedrijven** eind oktober 2017 door middel van een overheidsopdracht gegund aan het consortium BDO-Sonocom. In 2017 hadden de werkzaamheden betrekking op de afbakening van het evaluatieterrein, de constructie van het logisch kader volgens de gebruikerslogica en de definitie van evaluatievragen.

3.4 Het BISA verspreidt zijn kennis over het Brussels Gewest

Het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) biedt actief zijn analytische en statistische kennis over het Brusselse grondgebied aan. Statistieken, indicatoren, publicaties en studies worden gratis ter beschikking gesteld van iedereen die geïnteresseerd is. Het belangrijkste verspreidingskanaal is de website van het BISA, www.bisa.brussels, aangevuld met de website van de wijkmonitoring, www.wijkmonitoring.brussels, die de indicatoren voor de wijken in kaart brengt.

De websites van het BISA

In 2017 raadpleegden meer dan 32 000 gebruikers de website www.bisa.brussels. De website werd niet alleen geactualiseerd, maar kreeg ook een aantal nieuwigheden. Zo werden applicaties gebruikt in het kader van overheidsopdrachten toegevoegd, verscheen informatie over de gegevenskwaliteit en -veiligheid, en kwam er een retroactieve kalender over de verspreide statistieken.

Sinds einde 2016 bestaan er permanente links tussen het regionaal portaal Open data www.opendatastore.brussels en de website van het BISA. Via deze weg krijgen de gebruikers toegang tot de statistieken die op de website van het BISA worden geactualiseerd.

De website van Wijkmonitoring, www.wijkmonitoring.brussels, kreeg meer dan 22 000 bezoekers over de vloer die op zoek waren naar indicatoren op het niveau van de wijk of de gemeente. Tal van indicatoren werden in 2017 bijgewerkt.

Iedereen die zich met specifieke vragen rechtstreeks tot het BISA wil wenden, kan terecht op het e-mailadres (bisa@perspective.brussels). Het BISA ontving in 2017 meer dan 600 vragen die binnen de 48 uur (2 werkdagen) werden behandeld.

De sociale netwerken en de nieuwsbrief van het BISA

In 2017 stuurde het BISA zes informatiebrieven (nieuwsbrief) naar duizenden abonnees. In die brief komt het laatste nieuws van het BISA aan bod: nieuwe statistieken en updates, publicaties, evenementen, enz. Daarnaast worden ook de media rechtstreeks op de hoogte gehouden via persberichten.

Het BISA verspreidt zijn informatie ook nog steeds via de **sociale netwerken** (Facebook, LinkedIn en Twitter). Het aantal volgers voor alle netwerken samen is sterk gestegen: van 500 in 2016 naar meer dan 800 in 2017.

De publicaties van het BISA

De meeste publicaties op de website www.bisa.brussels zijn ook in papieren versie beschikbaar en op verzoek gratis te verkrijgen. Bij het BISA verschenen in 2017 10 publicaties:

De Mini-Bru 2017, met een voorstelling van de kerncijfers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vergeleken met de vorige editie bevat de nieuwe uitgave nieuwe cijfers over, onder meer, economie, mobiliteit, milieu en gezondheid.

In juli 2017 verscheen Cahier nr. 7 van het BISA – “Schoolbevolkingsvooruitzichten Brussel in 2025”. Dit Cahier analyseert de recente evolutie van de schoolpopulatie in het Brussels Gewest en stelt vervolgens de vooruitzichten op volgens woonplaats en volgens onderwijsniveau (kleuter, lager, secundair).

Zoals overigens ieder jaar verschenen ook in juli de Regionale Economische Vooruitzichten voor de periode 2017-2022 (gebaseerd op het HERMREG-model).

In juli 2017 verscheen het eerste Jaarverslag van het BISA dat een blik werpt op de verwezenlijkingen van 2016.

In totaal verschenen vijf nummers van Focus:

- Focus van het BISA nr. 17 – “Welke zijn de innovatieve ondernemingen in Brussel en hoe innoveren ze?”;
- Focus van het BISA nr. 18 – “Brussel in 10 cijfers”;
- Focus van het BISA nr. 19 – “De diensten als vaste waarde van de Brusselse uitvoer”;
- Focus van het BISA nr. 20 – “Belgen en vreemdelingen in het Brussels Gewest, van bij hun geboorte tot de dag van vandaag”;
- Focus van het BISA nr. 21 – “Chinezen, Indiërs en Japanners in het Brussels Gewest”.

Daarnaast werkte het BISA ook mee aan **externe publicaties**. Zoals ieder jaar leverde het BISA ook in 2017 zijn bijdrage aan de opstelling van de Algemene Toelichting over de Begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het jaar 2018.

De deelname van het BISA aan verschillende evenementen

In 2017 organiseerde het BISA in samenwerking met het Brussels Studies Institute, een colloquium onder de naam "*Perspectieven in Brussel: anticiperen om beter te besturen*", dat een honderdtal deelnemers op de been bracht. Keynote speaker, Minister van Staat Frank VANDENBROUCKE, belichtte de kwestie van de perspectieven binnen het pensioenbeleid. Het BISA van zijn kant stelde de resultaten voor van volgende twee projecten:

- de gewestelijke en gemeentelijke demografische perspectieven;
- de gewestelijke economische perspectieven.

Afgezien van dit colloquium namen de leden van het BISA deel aan verschillende andere conferenties, seminars, rondetafelgesprekken en evenementen om de kennis van het Instituut uit te dragen. Een greep daaruit:

- de Debatten van de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRCBHG) waar het BISA een uiteenzetting hield over de huisvestingsproblematiek ten aanzien van de bevolkingsgroei en de steeds grotere wordende gezinnen;
- de rondetafel van ING: "De steden en gemeenten en de demografische uitdaging";
- het bezoek van een delegatie van het Ministerie van Sociale Zaken van de Tsjechische Republiek aan wie het BISA het Gewest in 7 kerncijfers voorstelde;
- het colloquium over de gelijkheid van vrouwen en mannen, in het kader van de praktijken van de projecten van het Europees Sociaal Fonds (ESF) waarbij het BISA het belang van genderstatistieken beklemtoonde.

3.5 Het BISA neemt deel aan het beheer van het Belgisch statistisch systeem

Als gewestelijke statistische autoriteit neemt het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), nationaal en regionaal, actief deel aan het beheer van het Belgisch statistisch systeem. Nationaal vertegenwoordigt het Instituut het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen de officiële instanties van de statistiek en economie. Regionaal coördineert het de statistische werkzaamheden van verschillende comités.

De zesde Staatshervorming inzake openbare statistiek

In 2011 legt de zesde staatshervorming de basis voor de interfederalisering van de openbare statistiek. De praktische bepalingen worden in een samenwerkingsakkoord vastgelegd en op 15 juli 2014 door de Federale Overheid en de Gewesten ondertekend. Op 1 januari 2016 traden ze in werking.

Tot 31 december 2015 was statistiek een federale bevoegdheid. Niettemin hebben de Gewesten mettertijd gewestelijke instituten voor statistiek opgericht om de uitvoering van hun materiële bevoegdheden te ondersteunen. Zo werden gewestelijke statistieken en analyses over tewerkstelling geproduceerd om het gewestelijke economische beleid te sturen. Met de zesde staatshervorming werd de rol van de Gewesten geofficialiseerd en kregen de gewestelijke entiteiten meer gewicht in de Belgische statistische beslissingsorganen. De interfederalisering werd concreet geformaliseerd met de oprichting van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS) en de integratie van de Gewesten in het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR).

Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS)

Het IIS is belast met het verbeteren van de kwaliteit van de openbare statistieken, ter ondersteuning van het overheidsbeleid. De opdrachten van het IIS zijn:

- de coördinatie van de door de statistische autoriteiten opgestelde statistische programma's en het opstellen van een Geïntegreerd Statistisch Programma;
- het verstrekken van advies over Belgische standpunten op internationale statistiekfora;
- het uitwerken van methodologische aanbevelingen;
- kwaliteitsmonitoring van de statistiekproductie.

Het IIS werkt onder het gezag van een interministeriële conferentie voor de statistiek waarin de ministers uit de federale, gewest- en gemeenschapsregeringen met statistiek binnen hun bevoegdheid zetelen. Het IIS wordt beheerd door een raad van bestuur, bestaande uit zes leden, namelijk drie uit federale overheidsdiensten en drie uit de Gewesten.

Integratie van de Gewesten in het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR)

De taak van het INR is om economische statistieken, analyses en vooruitzichten op te stellen. Het stelt de nationale rekeningen op conform de Europese normen. Het INR brengt de volgende bij wet aangeduide instellingen samen: de Nationale Bank van België, het Federaal Planbureau en Statbel. Sinds 2016 zetelen de gewesten in de Raad van Bestuur en zijn ze in wetenschappelijke comités opgenomen. De Raad van Bestuur van het INR bestaat uit twaalf leden: zes van het federale niveau en zes van de gewesten en gemeenschappen.

De officiële instanties op federaal niveau

Sinds 1 januari 2016 maakt het BISA deel uit van het IIS en van het INR, op dezelfde wijze als de andere officiële statistische autoriteiten. Via het medebeheer van deze instellingen werkt het BISA actief mee aan de richting van het Belgisch statistisch systeem. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen deze instanties vertegenwoordigen vergt een enorme voorbereiding om de gewestelijke belangen inzake de ontwikkeling van statistieken en sociaal-economische analyse zo goed mogelijk te kunnen behartigen.

Binnen het INR neemt het BISA meer specifiek deel aan de werkzaamheden van de volgende organen:

- de Raad van Bestuur van het INR;
- het Wetenschappelijk Comité voor de nationale rekeningen;
- het Wetenschappelijk Comité voor de economische begroting;
- het Wetenschappelijk Comité voor de prijsobservatie;
- het Wetenschappelijk Comité voor de overheidsrekeningen;
- het bureau van het INR.

Het BISA neemt binnen het IIS deel aan de raden van bestuur en aan de door deze instantie opgerichte officiële werkgroepen:

- werkgroep “Veilige uitwisseling van vertrouwelijke gegevens tussen partners van IIS”;
- werkgroep “Internationale positionering van het IIS”;
- werkgroep “Programmering van statistische werkzaamheden”;
- werkgroep “Indicatoren voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties”.

Het eerste Geïntegreerd Statistisch Programma van het IIS dat in 2016 werd goedgekeurd, werd in 2017 geïmplementeerd. Dit programma behandelt de openbare statistieken die de partners van het IIS collectief wensen aan te maken of te verbeteren. Deze partnerships worden geregeld door overeenkomsten (“Service Level Agreement” – SLA), die de concrete samenwerkingsvoorwaarden tussen de partners vastleggen. De regionale en federale statistische autoriteiten delen op die wijze hun methodes en knowhow om geharmoniseerde en vergelijkbare statistieken te produceren.

Zo gingen in 2017 zeven samenwerkingsverbanden van start rond de thema’s:

- onderwijsgegevens en Volkstelling 2021;

- hervorming van de statistieken over vacante betrekkingen;
- verbetering van de kwaliteit van btw-statistieken;
- milieu-uitgaven van de ondernemingen;
- afbakening en beschrijving van de milieusector;
- huurgeschillen die voor de vredegerichten werden gebracht;
- toegankelijkheid van het Datawarehouse van de FOD Economie.

In 2017 werkten het BISA en de andere Belgische statistische overheden ook het Geïntegreerd Programma 2018 uit. De samenwerkingsverbanden voor dit Geïntegreerd Statistisch Programma 2018 werden op 12 september 2017 door de Raad van Bestuur (RvB) van het IIS goedgekeurd. Het Geïntegreerd Programma 2018 zal de in 2017 aangevatte samenwerking rond de kwaliteit van de btw-statistieken doorzetten en nieuwe samenwerkingen rond volgende thema’s starten:

- statistiek van de verkopen van onroerende goederen, op basis van de verkoopakten;
- toerismestatistieken;
- statistiek over de overleving en locatiewijzigingen van btw-plichtigen;
- statistiek over het wagenpark per statistische sector;
- gegevens en statistieken van de database betreffende huurovereenkomsten;
- jaarlijkse statistiek over het spoorvervoer;
- toevoeging van elementen aan de statistiek over het gebruik van ICT en internet bij huishoudens en individuen.

Naast de officiële werkgroepen van het IIS werden ook tal van **ad hoc thematische werkgroepen** opgericht om de werkzaamheden tussen de leden van het IIS te coördineren, meer bepaald de samenwerking voorzien in het kader van de geïntegreerde statistische programma’s. Die samenwerkingsverbanden zullen de portefeuille van Brusselse statistieken in de komende jaren verrijken. Ze zorgen ook voor een verandering van het ontwikkelingsproces van statistieken op gewestelijk niveau, door de introductie van administratieve coördinatie en onderhandeling.

Naast deze twee hoofdinstanties (IIS en INR) vertegenwoordigt het BISA tot slot ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen de Hoge Raad voor Financiën (HRF) en binnen de Hoge Raad voor de Statistiek (HRS).

De Brusselse gewestelijke statistische comités

Op gewestniveau coördineert het BISA de werkzaamheden van drie regionale comités overeenkomstig de Ordonnantie over de gewestelijke statistiek. Eerst en vooral zit het BISA het **Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse (GTCS)** voor dat alle Brusselse instellingen die Brusselse statistieken produceren en gebruiken, verenigt. Het comité heeft als opdracht om de statistische programma's van de gewestelijke besturen, instellingen en overheidsdiensten te coördineren en ze op te volgen teneinde de doeltreffendheid en kwaliteit op gewestelijk niveau te verbeteren.

Het GTCS telt 30 leden⁶ en kwam in 2017 tweemaal bijeen. Omdat het doel erin bestaat dit Comité uit te bouwen tot een heus dynamisch platform voor Brusselse kennisuitwisseling, spitsten die bijeenkomsten zich toe op de voornaamste studies van de leden.

Het Comité werkte ook mee aan de jaarlijkse actualisering van de gewestelijke inventaris van de statistieken die de beschikbare openbare statistieken voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inventariseert en volgde de ontwikkeling van de statistische programma's.

Vervolgens zag de **Wetenschappelijke Raad van het BISA** in 2017 het levenslicht. De twaalf leden afkomstig uit universiteiten en instellingen van het hoger onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, werden bij besluit van 26 januari 2017 benoemd. De Raad kwam voor het eerst op 29 mei 2017 en later ook op 23 oktober 2017 samen⁷. Tijdens de eerste bijeenkomsten werd de Voorzitter aangeduid: Patrick DEBOOSERE, professor aan de VUB - Interface Demography.

Tot slot zit het BISA eveneens het **GeoBru-comité**⁸ voor, opgericht door de Brusselse ordonnantie betreffende de ruimtelijke informatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (gepubliceerd op 28 oktober 2010) die de Europese richtlijn INSPIRE 2007/2/EG omzet. Deze richtlijn beoogt een doorlopende cartografie van alle lidstaten van de Europese Unie.

⁶ Zie lijst in bijlage 4.

⁷ Zie bijlage 5 voor meer informatie over de Wetenschappelijke Raad van het BISA.

⁸ Naast het BISA zetelden in 2017 ook volgende openbare organen in het GeoBru-comité: Brussel Stedenbouw en Erfgoed, Leefmilieu Brussel, Brussel Gewestelijke Coördinatie, Brussel Mobiliteit, het CIBG, perspective.brussels, de MIVB en de Raad van de Netwerkbeheerders in Brussel (RNBB).

3.6 Het BISA adviseert de Brusselse instellingen

Het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) stelt zijn expertise ter beschikking van andere Brusselse instellingen, met name door gerichte analyses en actieve deelname aan vele werkgroepen.

De werkgroepen

Het eerste deel van de adviesopdracht van het BISA is zijn deelname aan verschillende werkgroepen, begeleidingscomités, ... Het BISA biedt Brusselse instellingen (zowel op regionaal als op gemeenschaps- of lokaal niveau) die daarom vragen technische en/of methodologische ondersteuning.

In 2017 verleende het BISA zijn expertise in het kader van de volgende projecten⁹:

- Brussel Mobiliteit - verbeteren van de enquêtegegevens die het CIM (Centrum voor Informatie over de Media) over de verplaatsingen in Brussel produceerde;
- Beezy.brussels - studie "het opnieuw internaliseren van laaggeschoolde beroepen in het BHG";
- FOD Werkgelegenheid - Labour accounts;
- BECI - Cities of making;
- Leefmilieu Brussel - GPCE - Monitoring van de bouwsector;
- GOB - Gewestelijke coördinatiegroep over het Gewestelijk Plan Gender Mainstreaming;
- Leefmilieu Brussel - indicatoren in verband met de circulaire economie;
- Franse Gemeenschapscommissie - kwaliteit en prestatie van de Franstalige instrumenten voor beroepsopleiding in het Brussels Gewest;
- Fédération Wallonie-Bruxelles - kadaster van post-onderwijsprojecten;
- FOD Economie - definitie van de start-ups;
- BGHM - Observatiecentrum voor de huisvesting;

- FOD Buitenlandse Zaken - Coomulti duurzame ontwikkeling.

Gericht advies

In het kader van zijn expertiseopdracht verstrekt het BISA ook methodologische steun of gericht advies aan Brusselse instellingen die daarom verzoeken.

In 2017 adviseerde het BISA ook Brussel Economie en Werkgelegenheid bij het kiezen van de indicatoren die moesten worden opgenomen in de Monitoring van de aanslagen en in de contextuele boordtabel van de Small Business Act. Het ondersteunde het studie bureau van FGTB-Bruxelles bij de methodologische uitwerking van een Armoedebarmometer en BECI bij het opstellen van een sociaal-economische context voor hun jaarverslag 2017.

Het verleende ook methodologische steun aan de werksamenkomsten van de Instances Bassin Enseignement-Formation-Emploi van de Fédération Wallonie-Bruxelles of aan het Mobiliteitsobservatorium van Brussel Mobiliteit.

⁹ Een volledige lijst van de werkgroepen en begeleidingscomités waar het BISA in 2017 aan deelnam is terug te vinden in Bijlage 3.

4

BIJLAGEN

Bijlage 1: Personeelsstatistieken

Bijlage 2: Rapport over de beveiliging van de gegevens

Bijlage 3: Lijst van de werkgroepen waaraan het BISA in 2017 deelnam

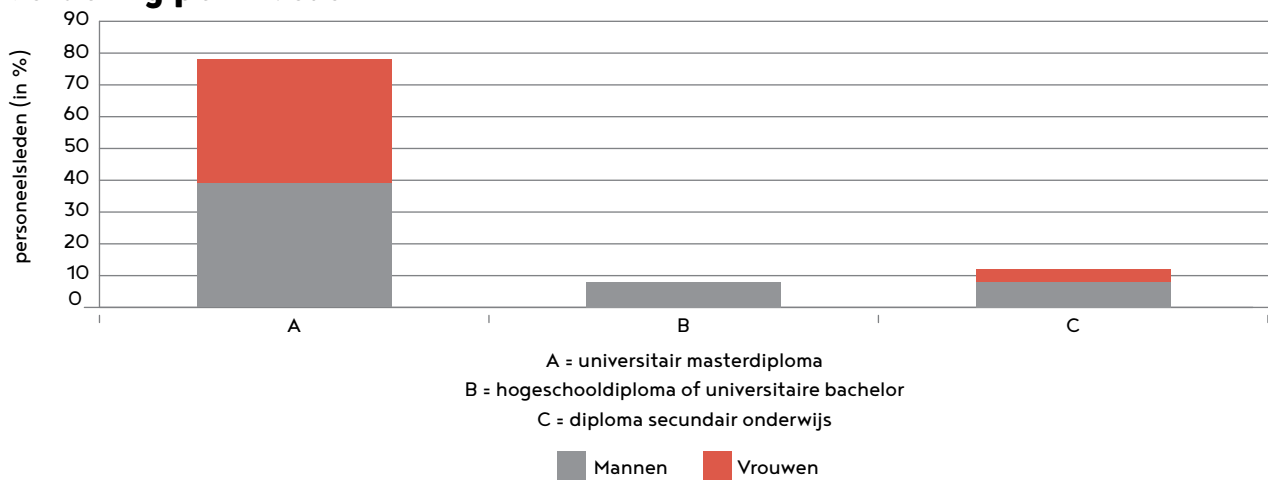
Bijlage 4: Lijst van de leden van het Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse (GTCS) per 31 december 2017

Bijlage 5: Activiteitenverslag 2017 van de Wetenschappelijke Raad van het BISA

Bijlage 1: Personeelsstatistieken

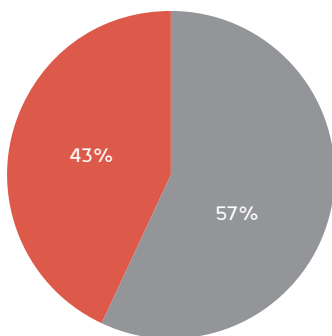
Enkele statistieken over het personeel van het BISA per 31 december 2017

Verdeling per niveau

Bron: perspective.brussels, berekeningen BISA

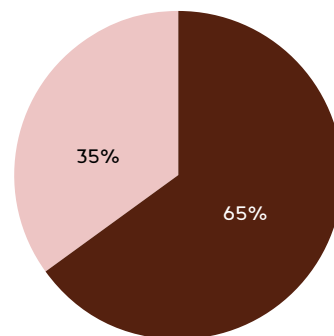
Verdeling volgens geslacht (%)

■ Mannen ■ Vrouwen

Bron: perspective.brussels, berekeningen BISA

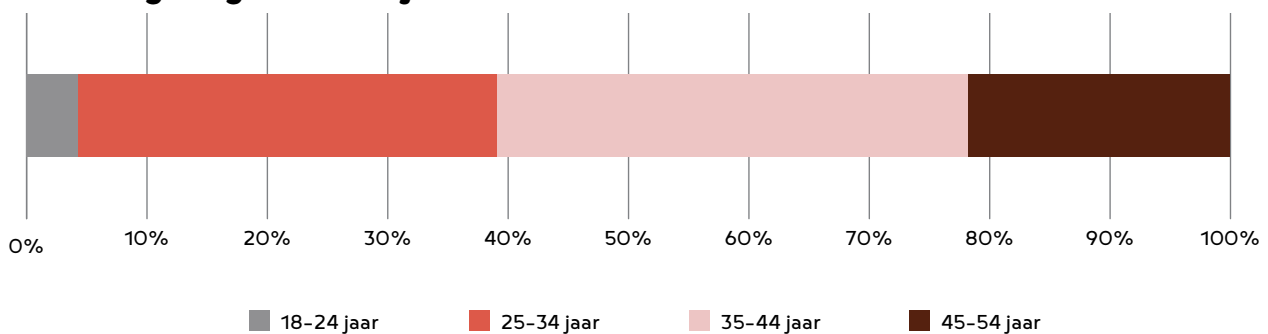
Verdeling volgens woonplaats (%)

■ Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) ■ Buiten BHG

Bron: perspective.brussels, berekeningen BISA

Verdeling volgens leeftijd

■ 18-24 jaar ■ 25-34 jaar ■ 35-44 jaar ■ 45-54 jaar

Bron: perspective.brussels, berekeningen BISA

Bijlage 2: Rapport over de beveiliging van de gegevens

Als statistische autoriteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verwerkt het BISA kwantitatieve of kwalitatieve gegevens. Sommige gegevens die het BISA verwerkt, zijn vertrouwelijk:

- persoonsgegevens met betrekking tot natuurlijke of rechtspersonen;
- geaggregeerde gegevens van een beperkt aantal aangevers, met betrekking tot rechtspersonen.

Een van de prioriteiten van het BISA betreffende de beveiliging van de gegevens is alle wettelijke, reglementaire en contractuele verplichtingen net als de toegepaste Praktijkcode voor Europese statistieken na te leven. Voor de verwerking van vertrouwelijke gegevens zag het BISA in 2017 in het bijzonder toe op de naleving van:

- de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (8 december 1992);
- de wet betreffende de openbare statistiek (4 juli 1962);
- de wet houdende sociale en diverse bepalingen (21 december 1994);
- het koninklijk besluit (juni 2014) betreffende de specifieke reglementaire, administratieve, technische en organisatorische maatregelen teneinde de naleving van de voorschriften over de bescherming van individuele gegevens of de gegevens over individuele eenheden en over de statistische geheimhouding te verzekeren;
- de bepalingen die met de andere statistische autoriteiten werden overeengekomen (vb. vertrouwelijkheidsovereenkomst, kaderovereenkomst vertrouwelijkheid);
- de Praktijkcode voor Europese statistieken.

In dat opzicht ondernam het BISA in 2017 stappen om zich te richten naar de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) – nieuwe Europese privacywet die op 25 mei 2018 van kracht werd. Daartoe:

- nam het BISA deel aan de werkzaamheden van de werkgroep rond de juridische aspecten en veiligheid van het IIS. In 2017 contacteerde de diensten van het federale bestuur deze werkgroep meermaals voor advies over de wetsontwerpen tot hervorming van de regelgeving over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Bovendien raakte de werkgroep het eens over een procedure die de overdracht van vertrouwelijke gegevens tussen partner-statistische autoriteiten van het IIS toelaat.
- verrichte het BISA een juridische analyse van de incidentie van de nieuwe bepalingen van de AVB en de wet betreffende de oprichting van de gegevensbeschermingsautoriteit toegepast op het BISA.

- volgde het BISA de procedure voor aanwerving van een functionaris voor gegevensbescherming binnen perspective.brussels, wat door de AVG verplicht wordt gesteld.

Hoewel het BISA niet de beheerverantwoordelijke is van de technische aspecten van de informaticaveiligheid, stelt het Instituut eisen ten aanzien van de beheerder van de informatica-infrastructuur. Het is dan ook de rol van het BISA om ervoor te waken dat de vereisten aangaande de technische aspecten van de informaticaveiligheid worden vervuld, en meer bepaald:

- voor iedere overdracht van vertrouwelijke gegevens naar het BISA moeten adequate veiligheidsmaatregelen worden toegepast. In het kader van de toegang tot gevoelige gegevens die beschikbaar worden gesteld
  - door het Directoraat-generaal Statistiek – Statistics Belgium (Statbel) wordt gebruik gemaakt van een specifieke beveiligde tool;
  - door andere instanties, wordt gebruik gemaakt van een programmapakket voor het beveiligd delen van gegevens.
- gevoelige en vertrouwelijke gegevens worden opgeslagen op een beveiligde server die enkel toegankelijk is voor personen die daar binnen het BISA expliciet voor werden gemachtigd. Die toegang wordt bijgehouden in een register en aan de toelatingen aangepast.

Wat de ontwikkeling betreft van een datawarehouse waar de door het BISA verwerkte statistische gegevens tussentijds worden opgeslagen, werden de veiligheidsmaatregelen die specifiek op de verwerking van vertrouwelijke gegevens van toepassing zijn bovendien geanalyseerd (toegangsbeleid, wachtwoorden, back-ups van servers, ...) en geïmplementeerd.

Er werden meerdere acties gevoerd om de leden van het Instituut te sensibiliseren voor de informatieveiligheid en voor het van kracht worden van nieuwe regelgeving op Europees en federaal vlak:

- presentaties tijdens teamvergaderingen van de leden van Instituut;
- organisatie van werkgroepen waar de werking van het datawarehouse en de eisen voor gegevensbescherming werden voorgesteld;
- ter beschikking stellen van documenten op de server van het BISA;
- systematisch communiceren aan de personeelsleden die in 2017 tot het Instituut toetraden van de gedragscode rond vertrouwelijkheid, bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het zakengeheim en de gegevensbescherming die in 2016 door het Instituut werd goedgekeurd.

Bijlage 3: Lijst van de werkgroepen waaraan het BISA in 2017 deelnam

Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KBSZ)

- Gebruikersgroep
- Begeleidingscomité

BECI

Cities of making

Beezy.brussels

Stuurcomité van de studie “opnieuw internaliseren van laaggeschoolde beroepen in het BHG”

Kabinet van Minister D. Gosuin (in samenwerking met andere directies van perspective)

Industrieplan voor Brussel

COCOF

Begeleidingscomité van de realisatie van een studie naar de kwaliteit en prestatie van de Franstalige instrumenten voor beroepsopleiding in het Brussels Gewest

FWB

- Begeleidingscomité van het Observatorium van cultuurbeleid
- Kadaster van post-onderwijsstrajecten

IIS

Vorbereidende werkgroep ‘Data en statistieken uit de huurcontractendatabank’

Innoviris

Lancering van de projecten Anticipate 2016

Instances bassin EFE

- Maandelijks methodologische bijeenkomsten van de coördinatoren
- Vergadering van de voorzitters van de Instances bassin EFE
- Maandelijks bijeenkomsten van l’Instance bassin Bruxelles

Perspective.brussels

- Coördinatiegroep GIS - carto
- GeoBru
- Begeleidings- en stuurcomité van de studie “Studie naar schooluitval in het Brussels Hoofdstedelijk”

SDFB/VVD

Prijs Verhulst

BGHM

Observatiecentrum voor de huisvesting

FOD Buitenlandse Zaken

Coormulti duurzame ontwikkeling

FOD Economie

Werkgroep rond de definitie van de start-ups

FOD Economie - Statbel

- Statistieken van de bioscoopzalen
- Werkgroep rond geboortes en overlijdens (COD-werkgroep)
- Groep demografie

FOD Tewerkstelling

- Labour accounts

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Indicatoren en tools voor evaluatie van de impact van productiesystemen op de biodiversiteit

GOB

- Gewestelijke coördinatiegroep over het Gewestelijk Plan Gender Mainstreaming
- Begeleidingscomité over de monitoring van de gewestelijke prioriteiten inzake diversiteit

GOB - Leefmilieu Brussel

- Energiebalans
- Indicatoren verbonden met de circulaire economie
- GPCE - Monitoring van de bouwsector

GOB - Bruxelles Formation

Methodologische werkgroep in het kader van het Opleidingsplan 2020

GOB - Huisvesting Brussel

Discrimibrux

GOB - Brussel Mobiliteit

Mobiliteitsobservatorium

Vlaamse Overheid

- Ecoscore
- Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling

Bijlage 4: Lijst van de leden van het Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse (GTCS) per 31 december 2017

In 2017 kwam het Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse (GTCS) samen op 9 februari, 27 juni en 21 november.

Overeenkomstig het besluit van 31 maart 2017 zijn de aangesloten instellingen van het GTCS:

- Actiris – Brussels observatorium van Werkgelegenheid
- BruLocalis (Vereniging van Steden en Gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)
- Leefmilieu Brussel (BIM)
- Fiscaliteit Brussel
- Bruxelles Formation
- Brussel Preventie en Veiligheid
- Net Brussel (Gewestelijke Agentschap voor Netheid)
- Centrum voor Informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG)
- Citydev (Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)
- ETNIC
- FireBru (DBDMH)
- BISA – perspective.brussels
- INNOVIRIS
- Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
- perspective.brussels (BBP)
- Haven van Brussel
- Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij
- Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel
- GOB – Brussel Gewestelijke Coördinatie – Directie Juridische Zaken
- GOB – Brussel Gewestelijke Coördinatie – Secretariaat-generaal
- GOB – Brussel Stedenbouw en Erfgoed
- GOB – Brussel Economie en Werkgelegenheid
- GOB – Brussel Financiën en Begroting
- GOB – Brussel Mobiliteit
- GOB – Brussel Plaatselijke Besturen – Directie Gesubsidieerde Werken
- GOB – Brussel Plaatselijke Besturen – Directie Financiën
- MIVB
- VDAB
- VisitBrussels
- Vlaamse Gemeenschapscommissie

Bijlage 5: Activiteitenverslag 2017 van de Wetenschappelijke Raad van het BISA

De leden van de Wetenschappelijke Raad van het BISA werden benoemd bij Besluit van 26 januari 2017 betreffende de benoeming van de twaalf leden van de Brusselse Raad voor evaluatie, toekomstonderzoek en statistiek:

1. Mevrouw Estelle CANTILLON, ULB,
2. Mevrouw Perrine HUMBLET, École de Santé Publique,
3. Mevrouw Nathalie VAN DROOGENBROECK, Institut catholique des hautes études commerciales (ICHEC),
4. Mevrouw Catherine DEHON, ULB,
5. De heer David AUBIN, Certificat interuniversitaire en évaluation de politique publiques (ULB, UCL, ULg),
6. De heer Michele CINCERA, ULB,
7. De heer Stefan DE CORTE, VUB,
8. De heer Christian DE VISSCHER, Certificat interuniversitaire en évaluation de politiques publiques (ULB, UCL, ULg),
9. De heer Patrick DEBOOSERE, VUB,
10. De heer Jean-Michel DECROLY, ULB,
11. De heer Peter TEIRLINCK, KU Leuven - campus Brussel,
12. De heer Benjamin WAYENS, Université Saint-Louis.

Mevrouw Astrid ROMAIN, directrice van het BISA, is van rechtswege lid van de Raad.

De Wetenschappelijke Raad van het BISA (officieel de Brusselse Raad voor evaluatie, toekomstonderzoek en statistiek) kwam in 2017 tweemaal samen (29 mei 2017 en 23 oktober 2017) en keurde het volgende goed:

- het huishoudelijk reglement, dat vervolgens aan de Regering werd voorgelegd;
- de aanstelling van de Voorzitter.

De Raad behandelde vervolgens nog andere thema's:

- de rol van de Wetenschappelijke Raad binnen het Brusselse en Belgische statistische landschap;
- de uitvoering van het meerjarenprogramma van het BISA;
- het uitrollen van een instrument voor het vergaren van de statistische noden;
- de interactieve tool voor de opvolging van de Brusselse wijken, de Wijkmonitoring;
- de methodologie voor het aanmaken van nieuwe statistieken over internationale werknemers in het Brussels Gewest.

